

พิมพ์ครั้งที่ ๒

คำนำ

คู่มือทำวัตร – สวดมนต์วัดหนองสรวง ที่จัดพิมพ์ขึ้นครั้งนี้ เป็นครั้งที่ ๓ สืบเนื่องจากทางวัดต้องใช้เป็นคู่มือในการทำวัตร – สวดมนต์ประจำวัด สำหรับผู้เข้าอบรมปฏิบัติธรรมเป็นประจำทุกปี ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๔๒ เป็นต้นมาแล้ว เมื่อมีผู้เข้ามาอบรมปฏิบัติธรรมมากเข้าบางท่านก็ประสงค์อยากได้คู่มือเล่มนี้ไปท่องจำให้ได้บ้าง ซึ่งเป็นความประสงค์ของผู้ทำคู่มือนี้อยู่แล้ว ที่จะก่อให้เกิดประโยชน์แก่ผู้สนใจการไหว้พระสวดมนต์ทำจิตใจให้แจ่มใส เพื่อให้เกิดประโยชน์แก่พระภิกษุสามเณร เหมาะสำหรับผู้เข้าอบรมปฏิบัติธรรมในระยะสั้น และมีพุทธศาสนิกชนเป็นจำนวนมากมาขอคู่มือเล่มนี้ แต่ก็ไม่พอแจก

ในโอกาสประชุมเพลิงศพโยมแม่บัวภา จันทุม ที่เสียชีวิตด้วยโรคมะเร็ง เมื่อวันที่อังคารที่ ๓๐ เดือนมกราคม พุทธศักราช ๒๕๕๐ ขึ้น ๑๒ ค่ำ เดือน ๓ ปี กุล จึงได้จัดพิมพ์คู่มือทำวัตร – สวดมนต์เล่มนี้ เพื่อแจกท่านที่มาร่วมงานประชุมเพลิงศพ ด้วยอนุภาพแห่งบุญกุศลอันเกิดขึ้นจากคู่มือทำวัตร - สวดมนต์เล่มนี้ จงส่งดวงวิญญาณของคุณแม่บัวภา จันทุม ไปสู่สุคติภพอันอุดมเถิด และขออุทิศส่วนกุศลอันเกิดจากคู่มือเล่มนี้ จงบังเกิดมีแด่รุกขะเทวดา ภูมิมะเทวดา อินทร์ พรหม ยมราช เปตาชนทั้งหลาย เจ้ากรรมนายเวรทั้งหลาย สรรพสัตว์ทั้งหลาย และพุทธศาสนิกชนทั้งหลาย จงเจริญสิริสวัสดิ์ดีพัฒนามงคลสมบุญพูนผลในสิ่งอันพึงปรารถนาทุกประการ และรู้แจ้งเห็นจริงในหลักธรรมคำสอนขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทุกท่านเทอญ

พระครูสุธีรสาร

เจ้าอาวาสวัดหนองสรวง

เจ้าคณะอำเภอหนองกุงศรี (ธรรมยุต)

๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐

ประวัติคุณแม่บัวภา จันทุม

คุณแม่บัวภา จันทุม เกิดเมื่อวันศุกร์ที่ ๑ เดือนเมษายน พุทธศักราช ๒๔๘๑ ขึ้น ๑ ค่ำ เดือน ๕ ปี ขาล ที่บ้านโนนแดงน้อย ตำบลบ้านแท่น อำเภอชนบท จังหวัดขอนแก่น

เป็นบุตรสาวของคุณตาผง คุณยายจันดี นามเต็ม มีพี่น้องร่วมกัน ๗ คน คือ

๑. คุณแม่สีกา ไยบัว ถึงแก่กรรมแล้ว
๒. คุณพ่อทองหลา นามเต็ม ถึงแก่กรรมแล้ว
๓. คุณแม่บัวภา จันทุม ผู้วายชน
๔. คุณแม่ทองผัด รูปสูง ยังมีชีวิตอยู่
๕. คุณแม่หนูพัด วงศ์โพธิ์ ยังมีชีวิตอยู่
๖. คุณแม่หนู นามเต็ม ถึงแก่กรรมแล้ว
๗. คุณครูดวงจันทร์ กระแสร์ รับราชการครูที่อำเภอบ้านไผ่

การศึกษาและวัยสาว

คุณแม่บัวภา จบการศึกษาชั้นประถมปีที่ ๔ จากโรงเรียนบ้านโนนแดงน้อย ตำบลบ้านแท่น อำเภอชนบท จังหวัดขอนแก่น คุณแม่บัวภาหลังจากเรียนจบชั้นประถมปีที่ ๔ แล้ว ก็ได้ช่วยพ่อแม่ทำไร่นา เลี้ยงวัวเลี้ยงควาย และปลูกหม่อนเลี้ยงไหม ซึ่งเป็นวิถีชีวิตของชาวบ้านในสมัยนั้น ในวัยสาวประกอบอาชีพเสริม เช่น อาชีพเสริมสวดย มัดหมี่ ทอผ้าไหมขาย เป็นคนขยันหมั่นเพียรเป็นที่พึ่งแก่ห้อง ๆ ได้ถือเป็นแบบอย่างจนถึงปัจจุบัน เป็นคนอารมณ์ดี ร่าเริง แจ่มใส ไม่ชอบการนินทาคนทั้งต่อหน้าและลับหลัง ไม่ชอบการบ่นจู้จุกจิก แต่ชอบการประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างแก่ห้อง ๆ มากกว่า

ชีวิตสมรส

คุณแม่บัวภา เมื่ออายุได้ ๒๑ ปีได้สมรสกับคุณพ่อบิน จันทุม และสร้างครอบครัวอยู่ที่บ้านโนนแดงน้อย ตำบลบ้านแท่น อำเภอชนบท จังหวัดขอนแก่น มีบุตรธิดาด้วยกัน ๔ คน คือ

๑. พระครูสุธีรสาร (อุช จิตฺตฺพลฺโย) เจ้าอาวาสวัดหนองสรวง
เจ้าคณะอำเภอหนองสูงศรี (ธรรมยุต)
๒. นายประยुทธ จันทุม สมรสกับนางวันเพ็ญ จันทุม มีลูก ๒ คน
๓. นายอ็อค จันทุม สมรสกับนางทองยูน จันทุม มีลูก ๒ คน
๔. นางวาสนา จันทุม สมรสกับนายวิชัย พรหมคำมูล มีธิดา ๒ คน

การสร้างครอบครัว

คุณแม่บัวภากับคุณพ่อบิน จันทุม เมื่อสมรสแล้วได้สร้างครอบครัวมีอาชีพทำไร่ ทำนา เลี้ยงวัวเลี้ยงควาย ตั้งถิ่นฐานอยู่ที่บ้านโนนแดงน้อยอยู่ ๗ ปี หลังจากนั้นได้ย้ายครอบครัวไปตั้งถิ่นฐานอยู่ที่บ้านท่าข่อย ตำบลชนบท อำเภอชนบท จังหวัดขอนแก่น ซึ่งเป็นบ้านเกิดของคุณพ่อบิน จันทุม ประกอบอาชีพทำนาและค้าขาย ปลูกผัก หาปลาเลี้ยงชีพโดยอาศัยแม่น้ำชีในการประกอบอาชีพเสริม

ต่อมาเมื่อ พ.ศ. ๒๕๒๕ คุณพ่อบินได้เดินทางมาเยี่ยมลูกชายซึ่งเป็นสามเณรที่จำพรรษาอยู่ที่วัดหนองสรวง และเห็นภูมิประเทศเหมาะสมแก่การทำไร่ทำนาประกอบอาชีพที่ดีกว่าเดิม จึงได้ย้ายถิ่นฐานมาอยู่ที่บ้านหนองสรวง ตำบลหนองสรวง อำเภอหนองสูงศรี จังหวัดกาฬสินธุ์ จนถึงปัจจุบัน

เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๒ คุณพ่อบิน จันทุม ได้เสียชีวิตลงด้วยโรคมะเร็งตับ เป็นเหตุให้คุณแม่บัวภาขาดที่พึ่งที่ปรึกษาซึ่งเป็นคู่ชีวิตไป แต่คุณแม่บัวภาก็ไม่เคยแสดงความย่อท้อต่อชีวิต ได้ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ลูก ๆ โดยอาศัยพระธรรมคำสอนขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจ ตั้งใจปฏิบัติธรรมตามโอกาสที่จะอำนวยตลอดมาเป็นประจำทุกวัน

และเมื่อวันที่ ๒๖ พฤษภาคม ๒๕๔๕ พระครูสุธีวรสาร ได้พาคุณแม่บัวภา จันทุม เข้าตรวจร่างกายประจำปี ณ โรงพยาบาลศรีนครินทร์ จังหวัดขอนแก่น ผลการตรวจพบก้อนเนื้อร้ายที่ปากมดลูกระยะลุกลาม และแพทย์ได้นัดเข้ารักษาอาการตามกระบวนการของแพทย์ แต่เนื่องจากคุณแม่มีอาการแทรกซ้อนด้วยมะเร็งกระจายไปยังปอด เป็นเหตุให้มีอาการน้ำท่วมปอดอยู่ตลอดเวลา แพทย์นัดคุณน้ำออก จากปอดสัปดาห์ละครั้งเรื่อยมา แต่อาการก็ไม่ดีขึ้น จนสุดท้ายเมื่อวันที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๔๕ คุณแม่บัวภา ได้เข้ารับการรักษาอาการ ณ โรงพยาบาลศรีนครินทร์อีกครั้ง อาการดังกล่าวก็ไม่ดีขึ้นมีแต่ทรงกับทรุด แต่คุณแม่ก็ไม่ได้ย่อท้อต่อโรคร้ายที่เป็นเหตุมาบอกข่าวให้เข้าใจในสังขารแห่งความเป็นจริงของชีวิต ลูก ๆ จึงได้อนุญาตให้แพทย์ทำการรักษาตามกระบวนการแพทย์จนสุดความสามารถ ในบางครั้งคุณแม่ก็อยากกลับบ้าน ลูก ๆ ก็คอยปลอบใจ ความเป็นผู้ร่าเริงของท่านบางวันท่านก็พูดในลักษณะที่เล่นที่จริงบ้าง ทำให้ลูก ๆ ที่เฝ้าอาการตลอดทั้งพยาบาลเกิดความร่าเริงไปกับท่านด้วย ทั้ง ๆ ที่อาการป่วยของท่านไม่ดีขึ้นเลย ด้วยอาศัยธรรมะจากพระลูกชายบ้าง จากการเอาใจใส่ของลูก ๆ บ้าง จากการให้กำลังใจของญาติพี่น้องและเพื่อนบ้านหนองสรวงบ้าง ทำให้ท่านไม่แสดงอาการเจ็บปวดให้ใคร ๆ ได้เห็นเลย

จนกระทั่งจากวันนั้นถึงเช้าของวันที่ ๓๐ มกราคม ๒๕๕๐ หลังจากลูกสาว และลูกเขยผู้ดูแลอย่างใกล้ชิดได้อาบน้ำแต่งตัวให้คุณแม่เสร็จเรียบร้อยแล้ว เวลา ๐๖.๒๕ น. คุณแม่บัวภา จันทุม ได้สิ้นลมหายใจด้วยอาการอันสงบ สิริอายุได้ ๖๘ ปี ๕ เดือน ๒๕ วัน รวมการดำรงชีพสังขารของท่าน ๒๕,๑๔๐ วัน

สารบัญ

เรื่อง หน้า

คำนำ

ประวัติคุณแม่บัวภา จันทุม ก

คำกราบพระรัตนตรัย

๑

ทำวัตรเช้า

๑

ตั้งชะณิกะปัจจะเวกชะณะปาฐะ

๕

ธาตุปัจจะเวกชะณะปาฐะ

๕

เจริญพรหมวิหาร ๔

๖

ปัสตติทานะคาถา

๗

ทะสะรัมมะสุตตะปาฐะ

๘

ทำวัตรเย็น

๑๐

อะตีตะปัจจะเวกชะณะปาฐะ

๑๔

อะภินหะปัจจะเวกชะณะปาฐะ (แปล)

๑๕

เจริญกายะคะตะสาสะติกรรมฐานโดยสังเขป (อาการ ๓๒)

๑๖

พรหมวิหารพรณา (แปล)

๑๗

อุททิสสะนาธิฎฐานะคาถา (อิมินา ปุญญะกัมเมนะ)

๑๘

ปัสตติทานะคาถา (แปล)

๑๙

พระคาถาชินบัญชร

๒๑

คำสวดปาระมี ๓๐ ทัส

๒๒

พระคาถาป้องกันภัยทั้งสิบทิศ

๒๔

บทสวดมนต์ย่อประจำวัดหนองสง

๒๖

ชุมนุมเทวดา

๒๖

สัมพุทธะ

๒๗

มะหาการุณิโก ฯ

๒๘

นะมะการะสีทริคาถา

๒๘

นะโมการะอัญฐะกัง	๓๐
มังคะละสุตตะคาถา	๓๐
ระตะนะสุตตะคาถา	๓๑
ขันธะปะริตตะคาถา	๓๓
วิญญะกะปะริตตัง	๓๔
กะระณียะเมตตะสุตตัง	๓๔
อาฎานาฎิยะปะริตตัง	๓๕
อังกุลิมาละปะริตตัง	๓๖
โมระปะริตตัง	๓๗
อะระยะปะริตตัง	๓๘
เทวะตาอุยโยชะนะคาถา	๓๙
ถวายพรพระ	๔๐
อนุโมทนาวิธี	๔๒
อัคร์ปะปะสาทะสุตตะคาถา	๔๓
เกณียานุโมทะนาคาถา	๔๓
กาละทานะสุตตะคาถา	๔๔
วิหาระทานะคาถา	๔๔
เทวะตาทิสัมมันตะนะคาถา	๔๕
เทวะตาทิสะทักขิณานุโมทะนาคาถา	๔๖
โภชะนะทานานุโมทะนาคาถา	๔๖
อาทิยะสุตตะคาถา	๔๖
ติโรกุกุฑะกัณเฑาะปะัจฉิมะภาคะ	๔๗
มงคลจักรวาฬน้อย	๔๗
มงคลจักรวาฬน้อย (ย่อ)	๔๘
ธัมมะสังคินีมาติกา	๔๘
พระมหาปฎิฐฐาน	๕๐

บังสุกุลตาย	๕๑
บังสุกุลเป็น	๕๑
คำอาราธนาศีล ๕	๕๑
คำอาราธนาศีล ๘	๕๒
การขอบวชเนกขัมมะ (จีพราหมณ์)	๕๕
คุณสมบัติของอุบาสกอุบาสิกา ๕๕	
การค้าขายต้องห้ามสำหรับอุบาสกอุบาสิกา	๕๓
คำอธิษฐานก่อนนั่งสมาธิ ๕๘	
ศีล อานิสงส์และโทษของการผิดศีล ๕	๕๘
คำบูชาข้าวพระพุทธ	๖๔
คำอาราธนาพระปริตร	๖๔
คำอาราธนาแสดงธรรม	๖๕
คำถวายสังฆทาน	๖๕
คำถวายสังฆทานอุทิศ	๖๖
คำถวายข้าวสาร	๖๖
คำถวายเกสร (ยา)	๖๗
คำถวายเสนาสนะ	๖๗
คำถวายศาลาการเปรียญ	๖๘
คำถวายเวจจะกุฎี (ส้วม-ฐาน)	๖๘
คำถวายผ้าป่า	๖๘
คำขอบรรพชาอุปสมบท ๖๘	
บทสวดต่อท้ายพระปาฏิโมกข์	๗๓

คู่มือทำวัตร – สวดมนต์

วัดหนองสรวง

ตำบลหนองสรวง อำเภอหนองกุงศรี จังหวัดกาฬสินธุ์

อนุสรณ์

งานฉาบปูนกิจศพคุณแม่บัวภา จันทุม

๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐

ณ เมรุชั่วคราววัดหนองสรวง

